

формування англомовної компетентності у студентів природничих спеціальностей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Микитенко Н.О. Теоретичні основи формування іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців природничих спеціальностей: монографія. Тернопіль: ТНПУ, 2011. 383 с.
2. Олендр Т.М., Степанюк А.В. Білінгвальне навчання майбутніх учителів природничих наук як вимога сьогодення. *Педагогічний альманах: збірник наукових праць*. Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2021. Випуск 49. С. 173-180.
3. Олендр Т., Дробик Н., Степанюк А. Впровадження елементів білінгвального навчання у професійну підготовку майбутніх учителів природничих наук. *Підготовка майбутніх учителів фізики, хімії, біології та природничих наук у контексті вимог Нової української школи* : матер. III Міжн. н.-практ. конф.(20 травня 2021 р., м. Тернопіль). Тернопіль, ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2021. С.24-28
4. Сизенко А.С. Зміст і структура професійно спрямованої іншомовної компетентності як мети навчання: сфера публічного управління. *Інноваційна педагогіка*. 2021. Випуск 34. Т. 1. С.102-108.

НОВА ПАРАДИГМА НЕПЕРЕРВНОЇ ПРИРОДОВІДПОВІДНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Колесник Марина Олександрівна

доктор педагогічних наук, професор, доцент, Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

marynka-san@i.ua

Сучасна освіта повинна виконувати глобальне призначення в системі взаємодій «людина - природа», «людина - людина», «людина - колектив», «людина - суспільство», «людина – ноосфера», що призводить до цілісності та повноти еволюційного розвитку, а саме:

- сприяти розумінню мети та сенсу життя людини;
- формувати причинно-наслідковий світогляд, системно-логічне мислення, чуттєво-логічне сприйняття світу;
- сприяти моральному прогресу суспільства та розвитку ноосферного мислення;
- формувати полікультурну особистість;
- формувати ієрархію цінностей;
- враховувати біосоціальну природу людини у формуванні змісту освіти, спираючись на засади екософії.

Проект Концепції універсальної освіти [3] пропонує такі пріоритетні міждисциплінарні напрямки та формування природовідповідного способу навчання і виховання людини, згідно з її призначенням в різні вікові періоди:

- 1 – причинність та цілеорієнтованість розвитку;
- 2 – причинно-системна профілактика та оздоровлення;
- 3 – поетапне формування свідомості та психіки людини;
- 4 – система неперервної освіти;
- 5 – універсальне управління;
- 6 – система громадського самоврядування;
- 7 – міжнародна інтеграція та кооперація.

В основу Концепції покладена системна модель неперервної природоорієнтованої освіти на основі універсального алгоритму дії законів природи. Концепція передбачає поетапність формування чуттєво-логічного сприйняття навколишнього світу, системно-логічного мислення та розвиток причинно-системного світогляду.

Концепцією моделюється універсальна освітня система, як багаторівнева сукупність впорядкованих освітніх елементів, об'єднаних ієрархічними та синергетичними зв'язками, для поетапного формування системно-логічного мислення культурно-креативної особистості [1].

Для реалізації Концепції використовуються причинно-системний і колективно-свідомий діяльнісний підходи в системній універсальній освіті, а також міждисциплінарний синтез наук для розширення й поглиблення бачення моделі світу.

Причинно-системний підхід передбачає багаторівневий системний аналіз всіх явищ і можливість універсального моделювання їхнього оптимального розвитку на основі законів природи.

У причинно-системному підході (7-ми рівневий розвиток людини та правила системоутворення) варто враховувати такі принципи:

- 7. Принцип цілісності освітнього процесу, принцип цілеспрямованості.** Світоглядна позиція, цілісне сприйняття життя та природи.
- 6. Принцип ієрархічності побудови живого світу. Принцип системності та послідовності.** Ціннісні орієнтири учня в навчанні.
- 5. Принцип інтегративності.** Колективний досвід навчання (інтерактивність навчання, кооперація в навчанні як основа для здобуття знань разом – розвиток колективного фактору).
- 4. Принцип безперервності та практичної спрямованості. Принцип циклічності.** Життєвий досвід учня в знаннях, мотивація та вміння використати набутий досвід у житті.
- 3. Принцип науковості і доступності знань.** Інтелектуальні здібності (рівень знань), науковість, вміння користуватися мисленнєвими операціями.
- 2. Принцип психо-фізіологічної відповідності, принцип емоційності, принцип наочності.** Індивідуальні психологічні особливості (вміння встановлювати і підтримувати контакти в навчальному процесі).

1. Принцип індивідуального підходу. Індивідуальні схильності, рівень розвитку учня (його особливості фізіології, в тому числі й ВНД). Моторика, мануальні здібності.

Діяльнісний підхід – передбачає циклічність накопичення досвіду людиною в процесі її аналітико-синтетичної діяльності.

Оскільки Концепцією передбачається якісна адаптація форм та методів до сучасних знань, заснованих на синтезі універсальних закономірностей розвитку життя, ми розглядаємо такі етапи впровадження Концепції в сучасну освітню систему (з орієнтацією на природовідповідність).

Особливого значення набуває зв'язок Системи неперервної освіти і Системи громадського самоврядування [2]. Призначення освітнього самоврядування – навчити людину колективному співробітництву для ефективного еволюційного розвитку у трьох параметрах: у часі (етапах життєвого циклу), енергії (усіх видів ресурсів), простору прояву. Для цього формується 1) теоретичний процес – тренінги, конференції, семінари та інше. 2) практичний процес – створення професійних команд та експериментальних майданчиків, в тому числі застосування універсальних знань в житті кожного дня учня та педагога. Освітнє самоврядування організує практику учня, або додаткову освіту, діяльність, соціальну творчість і т.і. через систему виробничого та територіального самоврядування. Підприємства, організації через виробниче самоврядування запрошують представників навчальних закладів для проведення лекторіїв, обміну досвідом, підвищення кваліфікації робітників.

В світлі реформацій, що здійснюються сьогодні в галузі освіти та науки України, пропонуємо наступні ініціативи щодо оптимізації та модернізації роботи університету на основі громадсько-державного партнерства:

1. Відродження сфери виховання молоді на основі системи громадського самоврядування (СиГроС) за оригінальною методикою. Ця система громадського самоврядування має стати природнім середовищем виховання людини. Освітні заклади можуть стати експериментальними майданчиками в Україні, щодо здійснення системи громадського самоврядування (СиГроС), демонструючи приклад громадської свідомості та становлення лідера позитивних змін, що має стати вищим еволюційним продуктом системи освіти. Йдеться про самоврядування викладацького складу, самоврядування студентське, учнівське і адміністративне управління у їх взаємодоповненні.
2. Сьогодні також потребує запровадження додаткової освіти для дорослих. Відповідно до законопроекту України «Про освіту дорослих» ЗВО повинні вчасно реагувати на виклики часу, тож пропонуємо формування Центрів додаткової освіти дорослих на основі громадсько-державного партнерства, запровадження експериментальних програм формування цілісної універсальної наукової картини світу на засадах

міждисциплінарного підходу в галузі природничих та суспільно-гуманітарних наук.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Колесник М.О. Методологія формування універсальної природничо-наукової картини світу у студентів природничих спеціальностей. *Збірник наукових праць «Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах»*. Класичний приватний університет. Запоріжжя. №64. 2019. С.41-46.
2. Поляков В.А. Манифест Эволюции Человечества / В.А.Поляков. - МН:"ВЭВЭР", 2015. 80с.
3. Поляков В.А., Колесник М.О., Жиденко А.О., Жара Г.І., Лісогор Т.М. КОНЦЕПЦІЯ УНІВЕРСАЛЬНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ: БАЗОВІ ПОЛОЖЕННЯ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОРІЄНТИРИ (проект) / В.А.Поляков, М.О.Колесник, А.О.Жиденко, Г.І.Жара, Т.М.Лісогор // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка. Вип. 152. У2-х томах. Том 2 / Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г.Шевченка; гол.ред. Носко М.О. - Чернігів: ЧНПУ, 2018. 236с. (Серія: педагогічні науки). С.203-214.
4. Стратегія сталого розвитку «Україна–2020» : Схвалена Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015.

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ЕФЕКТИВНОЇ РОБОТИ З ОБДАРОВАНОЮ МОЛОДДЮ

Кремінський Борис Георгійович

доктор педагогічних наук, професор, начальник відділу роботи з обдарованою молоддю,
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»

b_kreminskyi@ukr.net

Мистюк Світлана Петрівна

завідувач сектору відділу роботи з обдарованою молоддю,
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»

obdarovani.iitzo@ukr.net

Робота з обдарованою молоддю є дуже важливою з точки розвитку інтелектуальних здібностей молодих людей, а отже формування майбутнього інтелектуального потенціалу держави.

У відділі роботи з обдарованою молоддю тривалий час ведуться дослідження, присвячені вивченню змісту загальних і спеціальних здібностей а також розробці нових форм і методів їх розвитку.

Протягом останнього часу нами помічено формування ряду тенденцій, які зараз лише намічаються та існування яких ще потребує додаткового вивчення і доведення (або спростування), але ми вже маємо певні результати і підстави, які дозволяють їх оприлюднити.

Отже, нами виокремлено ряд сучасних аспектів формування та розвитку інтелектуальних здібностей, які істотним чином зумовлені по-перше вимушеним